

LES 02: SCHONE SCHOOL

IDEALE MOMENT: VOOR DE PAUZE | BENODIGDHEDEN: DIGIBORD & POWERPOINT

Lesdoel

- De leerlingen zijn zich bewuster van hoe ze in hun schoolomgeving kunnen bijdragen aan een duurzamere wereld.
- Ze leren manieren om op school energie te besparen, te hergebruiken en te recyclen.
- Ze zien de rol die zij zelf kunnen spelen in het bijdragen aan, en informatie verspreiden over, een betere wereld.

Introductie – 5 min

[slide 1 PowerPoint]

Als je denkt aan een duurzamere wereld, denk je misschien vooral aan dingen die met thuis te maken hebben. Energie, stroom, verwarming, verlichting, apparaten, spullen, papier. Maar hee, dat heb je op school ook allemaal. Goed nieuws! Dat betekent dat je daar dus ook de wereld mooier kunt maken. Laten we dus meteen kijken wat we allemaal kunnen doen voor een schonere school!

Vraag

[slide 2 PowerPoint]

Leerlingen activeren, quizvraag: Wordt het nog wat?

Veel dingen die je om je heen ziet, kunnen nog goed gebruikt worden voor iets anders als ze 'op' zijn. Het beste is het als jouw gebruikte sneakers nog door iemand anders gedragen kunnen worden. Maar soms zijn ze gewoon helemaal stuk en lukt dat niet meer. Dan worden spullen gerecycled en worden ze uiteindelijk iets anders (als je ze in de inzamelbak gooit).

Maar wat wordt wat? Wat uit het linkerrijtje wordt wat uit het rechterrijtje?

A. Kapotte kleren

B. Oud karton

C. Afgedragen sneakers

D. Zachte plastic flessen

E. Glazen pot

A. Rubberen speeltuinvloeren

B. Vulling voor autostoelen

C. Glazen pot

D. Verpakkingen

E. Fleece-truien

Antwoord

[slide 3 PowerPoint]

$A > B$

$B > D$

$C > A$ (van de zolen!)

$D > E$

$E > C$

DEEL 1: VERDIEPING AFVAL BESTAAT NIET – 5 min

[slide 4 PowerPoint]

Afval zou eigenlijk niet moeten bestaan. Want hoe zonde is het om spullen te gebruiken en ze daarna weg te gooien? Er zitten nog allerlei goede grondstoffen in! Als we die niet gebruiken, moeten we steeds grondstoffen uit de aarde halen voor nieuwe spullen. Zo blijven we bezig.

Het zou beter zijn als we alleen nog maar spullen zouden maken die niet hoeven te worden weggegooid. Spullen die we kunnen repareren of waar we iets nieuws van kunnen maken. Deze manier van met spullen omgaan heet 'circulair'. Alle grondstoffen gaan rond, in een cirkeltje dus. De overheid heeft gezegd dat Nederland in 2050 circulair moet zijn. Alles wat we wegdoen, wordt dan dus weer verwerkt tot bruikbare materialen. Afval bestaat dan echt niet meer. Hoe cool zou het zijn om een spijkerbroek te dragen die helemaal van oude jeans is gemaakt?

Zover is het nog niet. Maar gelukkig kunnen we nu al veel doen om zo weinig mogelijk afval te veroorzaken. Want hoe minder vervuiling, hoe beter!

Opdracht – 10 min

[slide 5 PowerPoint]

>> Wat doen jullie al wel/niet op school?

Verdeel onderstaande onderwerpen klassikaal in drie categorieën:

Wat jullie al doen (geweldig!) | Wat er beter kan (hoe?) | Wat goed zou zijn om te gaan doen

De onderwerpen:

[slide 6 PowerPoint]

Recycling en hergebruik

» Zijn er op school **inzamelbakken** om afval te scheiden? Gekleurde bakken in elke klas zijn handig!

» Knutselen jullie met **meegebrachte materialen**? Zoals restjes papier, wc-rollen, plastic flessen en dat soort dingen? Misschien hebben jullie thuis ook nog wel overgebleven wol, karton of schoendozen. Dan hoeft de school niets nieuws te kopen.

» Gebruiken jullie gerecycled **papier** om op te schrijven en tekenen? En hoe zit het met de schriften? Hebben die bijvoorbeeld het FSC-keurmerk? Toveren jullie de achterkant van gebruikte vellen om tot klad- en tekenpapier? Printen jullie zo weinig mogelijk en dubbelzijdig?

» Gebruiken jullie nog wegwerpbekertjes? Weg ermee! Als iedereen een beker van huis meeneemt, zetten jullie die in de klas en klaar. En voor schoolfeesten of sportdagen kan de school misschien **herbruikbare bekers** kopen.

Energie

» Hoe hoog staat de **verwarming** op school? Aan het eind van de dag kan de verwarming sowieso op 15. En misschien willen jullie met de hele klas of school in februari wel meedoen met Warmetruiendag?

» Blijven er vaak **deuren** openstaan? Van de klassen of van de gymzaal? Dan ontsnapt de warmte. Start een DoeDeDeurDichtDag!

» Brandt er vaak **licht** op plekken waar niemand is? Ga eens op speurtocht tijdens de pauze of als je even iets mag halen. Dan kun je kijken of ergens het licht aan is terwijl er niemand in die ruimte is. Doet iemand aan het eind van de dag alle lampen uit? En worden er al zuinigere ledlampen gebruikt?

» Hebben jullie een digibord? Daar zit ook een uitknop op, dus die kan uit als-ie niet wordt gebruikt. En als iedereen weggaat al helemaal. Net als alle **beeldschermen** in de klas: de tablets, de computers en de beamer.

» Zit er een stopknop op de **wc** voor het doorspoelen?

» Wordt er schoongemaakt met milieuvriendelijke **schoonmaakmiddelen**?

Bespreek na afloop de resultaten samen. Hoe kunnen jullie een aantal projecten oppakken? Wellicht kunnen kinderen eigenaar worden van een project?

DEEL 2: VERDIEPING KLIMAATSTAKEN – 5 min

[slide 7 PowerPoint]

Hebben jullie weleens gehoord van de 'Schoolstaking voor het Klimaat'? Of spijbelen voor het klimaat? Misschien heb je zelf weleens meegedaan? Dan was je samen met honderdduizenden scholieren van over de hele wereld! En samen met Greta Thunberg! Die begon met de eerste Schoolstaking voor het Klimaat en is nu een grote held.

In maart 2019 werd een wereldwijde schoolstaking voor het klimaat gehouden. Er waren acties op meer dan 2.000 plekken in ruim 120 landen, van Australië en Engeland tot Japan en Zuid-Korea. De

jongeren pikken het niet dat regeringen niet meer doen om de opwarming van de aarde te stoppen. Waarom zou je nog van alles leren als de wereld er straks misschien niet eens meer is? Sommige leerkrachten zijn niet zo blij met de acties, omdat ze vinden dat kinderen op school moeten zitten. Maar veel andere steunen de spijbelaars juist en geven ze er vrij voor. Zij vinden het een heel belangrijk onderwerp, waarvan je veel kunt leren over de planeet. In Nederland en België worden er nu ook evenementen georganiseerd. Misschien wil je een keertje meedoen? Zoek dan de organisaties Fridays for Future Nederland, Youth for Climate NL en Youth4Climate België op. Natuurlijk wel even met iemand thuis en op school overleggen. Veel succes!

Opdracht – 5 min

[slide 8 PowerPoint]

>> Word Betere Wereld woordvoerder, stelling

Iedereen op school kan woordvoerder worden van de betere wereld!

Zijn jullie het daarmee eens of oneens? En praat erover met elkaar. Bedenk ook samen waar jullie allemaal kunnen vertellen wat mensen kunnen doen om duurzamer te leven.

Mogelijke antwoorden:

Spreekbeurt | Kringgesprek | Op social media | De schoolkrant | Thuis aan de keukentafel | Werkstuk

Lesafsluiting – 5 min

[slide 9 PowerPoint]

Bijvoorbeeld:

- Doen jullie dit soort dingen ook thuis? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat voor dingen allemaal? Wat zou je nu thuis anders willen doen?
- Wat kunnen we op school nog meer doen, bijvoorbeeld op het gebied van lessen, eten en drinken of het vieren van feesten? Hoe kunnen we dit voor elkaar krijgen?
- Waarom is het belangrijk om een schone school te hebben?
- Heb je weleens meegedaan aan een klimaatstaking? Of actie gevoerd voor een betere wereld? Zou je dat willen?
- Wat vond je van deze les?
- Zou nog een les uit deze serie willen doen?

Suggesties

Als je nog meer tijd hebt/voor kinderen die meer willen doen:

SCHOOLFEEST

Hebben jullie een feest op school? Goed moment om een ruilmarkt te organiseren! Wie weet wat je voor moois vindt. Precies dat spel dat je nog wilde, een boek dat heel leuk klinkt of een lekkere trui. En wat dacht je van een sponsorloop? Dan kunnen jullie geld ophalen voor een duurzaam doel, zoals het Wereld Natuur Fonds of Amnesty International. Geen zin om te rennen? Ga dan voor het verkopen van zelfgemaakte cupcakes of tosti's.

UITWISSELING

Weet je wat gezellig is? Vrienden worden met een school aan de andere kant van de wereld. Als je school zo'n vriendschap sluit houden jullie vaak contact, bijvoorbeeld online of door post te sturen. Allebei leuk! En een heel goede manier om te leren over hoe het er ergens anders aan toegaat. Misschien kunnen jullie wel tips uitwisselen om de wereld te verbeteren?

DUURZAME CLUB

Er zijn zo veel manieren om de wereld te verbeteren op school. Richt op school een club op: *het Dreamteam* of *de Eco Warriors* of *de Schone Scholars*. Jullie kunnen natuurlijk zelf een veel betere naam bedenken. Met jullie groep kun je proberen zoveel mogelijk dingen duurzame dingen te doen!

SCHOOLPLEIN

Hoe groen is jullie schoolplein eigenlijk? Staan er veel bomen om in te klimmen (en CO2 op te nemen natuurlijk!)? Is er een moestuin om sla en tomaten in te kweken? Lekker voor tijdens de lunch! Hoeveel gras is er om op te voetballen of rond te hangen? Een groen schoolplein is niet alleen fijner, maar ook beter voor de beestjes en de natuur. Misschien iets voor jullie school? Overleg met de Duurzame club (zie boven), de leraar en/of je ouders hoe jullie dit kunnen aanpakken.

In deze serie zijn ook verkrijgbaar:

- 01 STOP DE SPULLEN
- 03 EET SMAKELIJK
- 04 ZELF WETEN WIE JE BENT
- 05 OP ONTDEKKINGSREIS OM JE HEEN
- 06 EERLIJK IS LEUKER

Deze lessen zijn gebaseerd op het boek:

